

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **C., spol. s r. o.**, B.V., IČO: X., zast. advokátom JUDr. PaedDr. I.P., PhD., MBA, K.B. proti žalovanému: **L.T.**, nar. X., N.R., zast. N., s. r. o., E.B., IČO: X., **o zaplataenie 336,91 eur s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 15Cb 274/2009, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 14. decembra 2011, č. k. 15Cob/185/2011-634, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 14. decembra 2011, č. k. 15Cob/185/2011-634 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd Nové Zámky rozsudkom z 8. júna 2011, č. k. 15Cb 274/2009-456 žalobu zamietol s tým, že o trovách konania rozhodne až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobou sa žalobca domáhal voči žalovanému zaplataenia sumy 336,90 eur s 18% ročnými úrokmi z omeškania od 14. júna 2009 do zaplataenia s odôvodnením, že poskytol žalovanému preddavok na províziu vo výške 1 659,99 eur. Súd považoval za preukázané a medzi účastníkmi za nesporné, že uzavreli dňa 3. júla 2007 zmluvu o sprostredkovaní podľa § 642 a nasl. Obch. zák., v ktorej žalobca vystupoval na strane zastúpeného a žalovaný na strane poradcu. Súčasťou uvedenej zmluvy boli aj všeobecné zmluvné podmienky žalobcu. Uvedená zmluva neobsahovala klauzulu

o prípadných zálohách alebo preddavkoch na provízie, resp. o iných platbách v prospech žalovaného ako poradcu - sprostredkovateľa.

Súd ďalej považoval za preukázané a nesporné, že žalobca v dňoch 6.7.2007 a 2.8.2007 poukázal na účet žalovaného sumu 2x 50 009 Sk, t. j. celkom 100 018 Sk. Pokiaľ ide o výšku jednotlivých platieb, nebolo sporné, že táto bola vypočítaná ako 80% z priemeru troch mesačných zárobkov, ktoré žalovaný dosahoval v spoločnosti C., a. s. Žalovaný následne dohodnutú činnosť zmluvou o sprostredkovaní vykonával, vznikli mu nároky na províziu a žalobca vykonával mesačné vyúčtovanie produkcie žalovaného. Súd v prejednávanej spore považoval za jednoznačne preukázané, že vo vyúčtovaniach za mesiace 08, 09, 10, 11/2007 žalobca započítal svoj nárok na vrátenie sumy 50 009 Sk s nárokmi žalovaného na províziu za ten-ktorý mesiac, a to mesačne 25% zo sumy 50 009 Sk. Žalovaný svoj záväzok vrátiť jednu prijatú zálohu splnil vyhotovením vyúčtovania za mesiac 11/2007 (4x 12 502 Sk), resp. započítaním v uvedenom rozsahu zanikli vzájomné pohľadávky žalobcu a žalovaného, a teda aj pohľadávka žalobcu na vrátenie sumy 50 009 Sk.

Sporným v konaní zostalo, či ďalšiu platbu vo výške 50 009 Sk má žalovaný vrátiť, resp. či mu táto bola poskytnutá ako nevratný príspevok, ktorý ho mal motivovať k prestupu do spoločnosti žalobcu.

Z predloženej zmluvy o sprostredkovaní súd nezistil, že by upravovala poskytnutie takého preddavku, resp. preddavkov. V konaní nebolo zistené a ani žiadnym účastníkom nebolo tvrdené, že by existovala iná písomná dohoda medzi účastníkmi, ktorá by preukazovala presný obsah dojednaní v súvislosti s poskytnutou sumou, resp. s poskytnutými sumami.

Okolnosti vzniku tohto právneho úkonu medzi účastníkmi preto súd hodnotil na základe výpovedí osôb, ktoré sa zúčastnili stretnutia v B. B. 20. júna 2007 a aj pomocou iných listinných dôkazov (zápisnica o pojednávaní pred inými súdmi).

Súd považoval za preukázané, že z dvoch platieb, ktoré obdržali jednotliví sprostredkovatelia od žalobcu, teda aj žalovaný, bolo potrebné vrátiť žalobcovi len jednu z nich, za predpokladu, že sprostredkovateľ obdrží od spoločnosti C., a. s. poslednú výplatu a druhý príspevok mal byť nenávratný.

Pokiaľ ide o tvrdenie žalobcu, resp. svedka B., ktorý je zároveň spoločníkom žalobcu, že by zo strany žalobcu bolo nelogické vyplácať sprostredkovateľom nenávratné príspevky za situácie, keď mohli kedykoľvek odísť, súd neakceptoval. Prvostupňový súd je toho názoru, že poskytnutie takýchto finančných prostriedkov bolo práve tým, čím žalobca motivoval jednotlivých záujemcov, teda aj žalovaného na prestup do novovzniknutej spoločnosti žalobcu. Sám svedok B. potvrdil, že mal záujem o zaškolený tím pracovníkov, pretože cieľom spoločnosti žalobcu bolo produkovať zisk.

Pokiaľ ide o účtovné doklady predložené žalobcom, a to najmä obratovú prevahu účtu 314 - poskytnuté preddavky a výklad obsahovej náplne účtu 314, ktorými žalobca preukazoval, že poskytnuté finančné prostriedky žalovanému boli zaúčtované ako záloha na províziu, súd neakceptoval. Ako zálohy boli do účtovníctva žalobcu zahrnuté aj sumy vyplatené žalobcovi, o ktorých sa konateľ žalobcu v iných sporoch vyjadril, že sa sčasti jednalo o odplatu za činnosť svedka B., že išlo o sumu poskytnutú práve tomuto svedkovi potvrdili aj účastníci na pojednávaní dňa 18. mája 2011.

Ako dôkaz toho, že minimálne jedna zo súm, ktorá bola žalovanému vyplatená žalobcom v dňoch 6. júla 2007 a 2. augusta 2007 bola nenávratného charakteru, súd považoval aj mesačné vyúčtovania doručené žalovanému, v ktorých žalobca vykazoval počas celej doby trvania zmluvného vzťahu medzi účastníkmi pri doložke „DLH“ sumu 0. Podľa názoru prvostupňového súdu je teda nelogické, aby na uvedenom vyúčtovaní, ktoré bolo považované za daňový doklad, neboli uvedené úplné údaje o vzájomných finančných záväzkoch oboch zmluvných strán.

Ďalším dôkazom preukazujúcim skutočnosť nenávratnosti uvedeného finančného prostriedku je žiadosť žalovaného o ukončenie zmluvy o obchodnom zastúpení zo dňa 22. januára 2009. Ak by žalobca evidoval dlh žalovaného, tento má byť zahrnutý do žiadosti o ukončenie zmluvy o obchodnom zastúpení a následne mal byť, resp. by bol uvedený aj v liste žalobcu z 3. februára 2009.

Na základe uvedených skutočností, ako aj vyhodnotení vykonaného dokazovania, súd dospel k záveru, že v prípade úhrady súm 2x 50 009 Sk, a to v dňoch 6. júla 2007 a 2. augusta 2007 došlo medzi účastníkmi konkludentným spôsobom k uzavretiu nepomenovanej zmluvy podľa § 269 ods. 2 Obch. zák. Na základe uvedenej zmluvy žalobca v uvedených dňoch vyplatil žalovanému spomínané sumy, z ktorých jedna suma mala byť

splatná v prípade obdržania provízie od spoločnosti C., a. s. a druhá suma bola poskytnutá ako nenávratná. Keďže žalovanému bola zo strany spoločnosti C., a. s. vyplatená jedna výplata, čo medzi účastníkmi nebolo sporné, súd dospel k záveru, že jedna platba poskytnutá žalovanému bola návratná a druhá platba bola nenávratná.

Zmluva o sprostredkovaní ani všeobecné zmluvné podmienky žalobcu neobsahujú pojem „individuálne preddavky“ ani spôsob ich vrátenia. Žalobca relevantným spôsobom nepreukázal, že by žalovanému spol. C., a. s. vyplatila aj poslednú províziu, v dôsledku ktorej by mu v skutočnosti následne vznikla povinnosť vrátiť žalobcovi aj druhú vyplatenú zálohu, resp. preddavok. Vzhľadom na uvedené súd žalobu považoval za nedôvodnú a nárok žalobcu v celom rozsahu zamietol.

Súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že o trovách konania v súlade s ust. § 151 ods. 3 O. s. p. rozhodne až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 14. decembra 2011, č. k. 15Cob/185/2011-634 rozsudok Okresného súdu Nové Zámky, č. k. 15Cb/274/2009-456 z 8. júna 2011 potvrdil s tým, že o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa.

V odôvodnení odvolací súd uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatuje správnosť jeho dôvodov. Z vykonaného dokazovania, najmä uzavretej zmluvy o sprostredkovaní z 3. júla 2007 nevyplýva, že takáto zmluva obsahovala nejaké ustanovenia o zálohách alebo preddavkoch na provízie. Z výpovedí vo veci vypočutých svedkov je preukázané, že z dvoch platieb, ktoré boli žalovanému vyplatené, mal vrátiť žalobcovi iba jednu z nich, a to za predpokladu, že žalovaný dostane od spol. C., a. s. poslednú výplatu, pričom druhý príspevok mal byť nenávratný. V tomto smere žalobca nepreukázal opak.

Odvolací súd sa stotožnil s argumentáciou žalovaného, že k uzavretiu nepomenovanej zmluvy došlo až po vzniku spoločnosti žalobcu, a to až momentom vyplatenia predmetných súm. Z toho dôvodu nebolo potrebné dodatočne nič schvaľovať.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca z dôvodu uvedeného v ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p., a teda že v konaní došlo k vadám uvedeným v ust. § 237 O. s. p., konkrétne v ust. § 237 písm. f/ O. s. p., podľa ktorého účastníkovi konania sa

postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, ako aj z dôvodu uvedeného v ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., teda že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Žalobcovi sa postupom odvolacieho súdu odňala možnosť konať pred súdom, a to tým, že rozsudok odvolacieho súdu je zmätočný a nedostatočne odôvodnený, odvolací súd sa v ňom nevysporiadal s tými námietkami žalobcu, ktoré sú pre posúdenie veci rozhodujúce, čo má za následok nepreskúmateľnosť takéhoto rozhodnutia.

Hlavnou úlohou odvolacieho súdu bolo najmä vyhodnotiť postup prvostupňového súdu pri hodnotení dôkazov, ako aj uspokojivo posúdiť, či sa okresný súd vo svojom rozhodnutí dostatočne vysporiadal s argumentmi a námietkami žalobcu, týkajúcimi sa najmä právneho posúdenia a zistenia skutkového stavu, či sa okresný súd správne vysporiadal so všetkými vykonanými dôkazmi a či boli a akým spôsobom rozptýlené pochybnosti a nejasné závery rozsudku prvostupňového súdu, na ktoré žalobca poukazoval v odvolaní.

V rozsudku odvolacieho súdu je uvedené, že odvolací súd sa stotožňuje s argumentáciou žalovaného, že k uzavretiu nepomenovanej zmluvy došlo až po vzniku spoločnosti žalobcu, a to až momentom vyplatenia predmetných súm. Z toho dôvodu nebolo potrebné dodatočne nič schvaľovať. Takýto záver krajského súdu nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Navyše v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu, rovnako ako v odôvodnení rozsudku prvostupňového súdu absentuje špecifikácia opísaného konkludentného právneho úkonu, ktorá by robila právny úkon platným. Nepomenovaná, resp. konkludentná dohoda predpokladaná okresným súdom a rovnako aj krajským súdom nespĺňa základné podmienky platného právneho úkonu. Okresný súd a rovnako aj krajský súd sa nevysporiadali s tvrdeniami účastníkov konania, že medzi nimi nedošlo k osobnému rokovaniu o uzatvorení takejto zmluvy. Žalovaný s konateľom spoločnosti vôbec nereagoval a zároveň výslovne aj nepriamo prostredníctvom námietky absencie aktívnej vecnej legitímácie žalobcu uviedol, že nikdy so žalobcom neuzavrel inú zmluvu, ako zmluvu o sprostredkovaní. Žalobca je toho názoru, že žalovaný nielenže v konaní existenciu konkludentnej dohody netvrdil, ale sám vylúčil jej možnú existenciu napriek jasne prejavenej vôli a zrozumiteľnému vyjadreniu žalovaného, súd pretransformoval vôľu účastníkov konania do konštatovania o konkludentnom uzavretí ďalšej zmluvy. Takéto odôvodnenie súdu nie je presvedčivé, pôsobí ako zmätočné, nezrozumiteľné a nepreskúmateľné. Žalobca poukazuje na to, že uzatvorenie nepomenovanej zmluvy postráda akúkoľvek kvalitu požadovanú na platný

právny úkon - najmä jasný prejav vôle, totožnosť oferty s akceptáciou, či určitosť a z toho dôvodu sa o právny úkon nejedná.

Okresný súd a rovnako ani krajský súd sa v konaní nevysporiadal s usporiadaním § 64 Obch. zák. Konkludentné schválenie záväzku či schválenie formou faktického konania je vzhľadom k účelu ustanovenia § 64 Obch. zák. neprípustné. V konaní bolo nespornou skutočnosťou, že medzi účastníkmi bola uzatvorená jediná zmluva, a to zmluva o sprostredkovaní. Uvedené potvrdili obaja účastníci konania, nakoľko uviedli, že medzi nimi nedošlo k osobnému rokovaniu o uzatvorení inej zmluvy, na základe ktorej by žalobca poskytoval žalovanému žalované finančné prostriedky. V celom konaní znášal námietku nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu.

Okresný súd a rovnako krajský súd sa nevysporiadali, že žalované peňažné prostriedky boli žalovanému vyplatené ako záloha, pričom takto boli označené aj na vyúčtovaniach v kolónke príjem, ktoré boli žalovanému doručené v mesiacoch 07-08/2007, a teda žalovaný nielenže mal, ale musel mať vedomosť o tom, že sa nejednalo o odmenu, ale o zálohu či preddavok, pričom týmto označením je v bežnej obchodnej praxi priradený význam finančného plnenia, vyplácaného vopred pred splnením istej podmienky, ktorá by oprávňovala príjemcu na ponechanie si vyplatených finančných prostriedkov. V konaní nebolo preukázané, že by v priebehu existencie zmluvného vzťahu po poskytnutí zálohových platieb došlo k vzniku podmienky, ktorá by oprávňovala ich zúčtovanie, nebola preukázaná ani ich následná transformácia na nenávratne poskytnuté finančné prostriedky.

Podľa názoru žalobcu žalovanému právo na ponechanie si zálohy, či už počas existencie zmluvného vzťahu so žalobcom alebo po ňom, nevzniklo. Na strane žalovaného vzniklo bezdôvodné obohatenie.

Použitie ust. § 266 Obch. zák. neprichádza do úvahy, nakoľko žalovaný mal minimálne na základe doručeného vyúčtovania v mesiaci 07-08/2007, ktorým mu bolo oznámené vyplatenie finančných prostriedkov, označených ako záloha, vedomosť o účele poskytnutých finančných prostriedkov. Finančné prostriedky vyplatené žalobcom žalovanému boli poskytnuté ako záloha na budúce provízie s tým, že budú zúčtované oproti mimoriadnej provízii, ktorú bolo možné dosiahnuť len určitou produkciou a žalovaný spolu s ostatnými sprostredkovateľmi túto produkciu nedosiahli a rozhodli sa pre hromadný odchod zo spoločnosti žalobcu a poškodeným ostal práve žalobca. Keďže žalobca sporné peňažné

prostriedky vyplatil žalovanému titulom zmluvného záväzkového vzťahu ako zálohu na sprostredkovateľskú províziu a započítanie a zúčtovanie časti poskytnutej zálohy vo vyúčtovaniach za obdobie 12/2008 a 01/2009 žalovaný nenamietal. Žalobca je toho názoru, že žalovaný je povinný vrátiť preddavok na províziu vo výške 336,90 eur aj s príslušenstvom žalobcovi.

Podľa názoru žalobcu odôvodnenia rozhodnutí oboch súdov nezodpovedajú ust. § 157 ods. 2 O. s. p. Okresný súd a rovnako krajský súd odôvodnenie rozsudku opierajú o svoje hypotézy, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a v podstatnej miere sú odôvodnené domnienkami, špekuláciami a nepodloženými predpokladmi, prihliadnuc na výpovede neobjektívnych svedkov.

Okresný súd a rovnako krajský súd dospeli na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a skutkové zistenie, ktoré je podkladom pre rozhodnutie okresného súdu a rovnako krajského súdu, je vadné, nakoľko z vykonaných dôkazov nevyplývalo. Skutkové zistenie súdu nie je podľa názoru žalobcu v súlade s ust. § 132 O. s. p. Okresný súd a rovnako krajský súd vôbec neprihliadli na dôkazy predkladané žalobcom. A rovnako neprihliadli na to, že ako svedkovia boli vypočutí bývalí sprostredkovatelia žalobcu, ktorí boli v čase svojej výpovede v súdnom konaní proti žalobcovi z rovnakého právneho dôvodu, ako žalovaný.

Žalobca poukázal tiež na tú skutočnosť, že žalovaný a ostatní sprostredkovatelia si v konaniach so žalobcom neuplatňovali vzájomným návrhom tú časť zálohy, ktorú žalobca žalovanému zúčtoval v posledných mesiacoch spolupráce. Súd sa nezaoberali skutočnosť, že v mesiaci 07-08/2007 obdržali od žalobcu preddavky na províziu, rovnako ako žalovaný aj iní sprostredkovatelia, pričom svoj dlh voči žalobcovi dobrovoľne vrátili alebo ho splácajú, alebo uzatvorili zmier, alebo boli v súdnom spore neúspešní.

Krajský súd len strohým spôsobom odôvodnil svoje rozhodnutie, bez toho, aby sa riadil ust. § 157 ods. 2 O. s. p. Vôbec sa s námietkami žalobcu uvedenými v odvolaní proti rozsudku prvostupňového súdu nevysporiadal. Ku konkrétnym námietkam žalobcu sa krajský súd v napádanom rozsudku vôbec nevyjadril.

Súd nesprávne právne posúdili danú právnu vec, keď zamietli žalobu žalobcu, hoci, ako vyplývalo z vyjadrenia žalovaného k odvolaniu žalobcu, dôkazy, ktoré žalovaný predložil

prvostupňovému súdu na preukázanie svojich tvrdení o neexistencii záväzku voči žalobcovi, nepreukazovali úhradu žalovanej pohľadávky, ale preukazovali, že žalovanému bolo zo strany žalobcu zúčtované poskytnutie istých finančných prostriedkov, ktoré však neboli tými, ktorých vrátenie si ich uplatňoval v predmetnom konaní. Žalovaný zároveň uviedol, že mu žalobca poskytol 2 zálohy, z ktorých len jedna bola žalovanému zúčtovaná. S uvedeným vyjadrením sa odvolací súd nijakým spôsobom nevysporiadal, hoci je z neho zrejmé, že vyjadrenia žalovaného na prvostupňovom súde boli neúplné, nesprávne a účelové.

Vzhľadom na uvedené žalobca navrhol zrušiť rozsudok Krajského súdu v Nitre a uplatnil si náhradu trov konania, pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku a trov právneho zastúpenia vo výške 34,19 eur.

K dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný podaním z 21. februára 2012. Navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť a uplatnil si náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovaný považuje dovolanie žalobcu za nedôvodné a rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok prvostupňového súdu za správny. Tvrdenia žalobcu považuje žalovaný za účelové. Krajský aj okresný súd dôkladne zistili skutkový stav veci, v dostatočnej miere prihliadli na všetky, v konaní predložené dôkazy a na ich základe vyvodili správny právny záver, keď ako titul poskytnutia žalovanej sumy žalobcom žalovanému určili tzv. nepomenovanú zmluvu, ktorá bola uzavretá konkludentným spôsobom. V odôvodnení rozsudku prvostupňového súdu je jasne uvedené, že nepomenovaná zmluva bola uzavretá medzi účastníkmi konania, jej predmetom bolo poskytnutie žalovaných peňažných prostriedkov, ako odmeny za to, že žalovaný začal pracovať pre žalobcu. V rozsudku je tiež jasne vysvetlené, že vôľa žalobcu bola prejavená až samotným vyplatením predmetných súm a nie vyhlásením zakladateľa žalobcu K.B.B. na stretnutí v B. B.. S týmito závermi sa v plnej miere stotožnil aj krajský súd. Vzhľadom k tomu, že k uzavretiu nepomenovanej zmluvy došlo až po vzniku žalobcu, nie je namieste žalobcova námietka o nevysporiadaní sa súdu s ust. § 64 Obch. zák. v odôvodnení rozsudkov, pretože žiaden právny úkon žalobcu či osoby konajúcej v mene žalobcu nebolo potrebné dodatočne schvaľovať. Osobné rokovanie podľa názoru žalovaného nie je podmienkou platného uzavretia zmluvy, aj keď v danom prípade rokovanie o uzavretí zmluvy možno vyvodiť práve zo stretnutia v B. B., kde bol spoločníkom žalobcu vyslovený istý zámer uzavrieť v budúcnosti s osobami, ktoré prejavia záujem, takúto zmluvu. To, že jednotliví účastníci svoje úkony, ktoré vykonali po stretnutí, nevnímali ako

uzavretie osobitnej nepomenovanej zmluvy konkludentným spôsobom, nemožno chápať ako dôkaz toho, že takú zmluvu reálne ani neuzavreli.

Žalobca v dovolaní tiež poukázal na to, že finančné prostriedky vyplatené žalovanému boli poskytnuté ako záloha na budúce provízie s tým, že budú zúčtované oproti mimoriadnej provízii, ktorú bolo možné dosiahnuť len určitou províziou, ale odporca spolu s ostatnými sprostredkovateľmi túto províziu nedosiahli. Uvedené tvrdenie žalobca v konaní nikdy nepreukázal, nepredložil žiadne dôkazy na podporu tohto tvrdenia, neuviedol, kedy a s ktorou budúcou mimoriadnou províziou by podľa neho malo byť poskytnuté plnenie zúčtované, v akej výške a po splnení akých podmienok mal vzniknúť nárok. Žalobca nepreukázal ani to, či takýto spôsob zúčtovania poskytnutého plnenia z mimoriadnych provízií bol zo strany žalobcu oznámený žalovaným a jednotlivým sprostredkovateľom a ako sa k nemu žalovaný vyjadril. Je pochopiteľné, ak okresný a krajský súd tieto ničím nepodložené tvrdenia žalobcu nevzali do úvahy. Podľa žalovaného je tiež podstatné to, že v zásadných skutočnostiach všetci svedkovia vypovedali rovnako, všetci potvrdili, že peňažné prostriedky im p. B. sľúbil, pričom uviedol aj spôsob a výšku, v akej budú jednotlivým sprostredkovateľom vyplácané. Zároveň uviedol, že tieto peňažné prostriedky nebudú sprostredkovatelia musieť vracať, resp. vrátiť iba ich časť (v prípade, ak im spoločnosť C., a. s., z ktorej odišli, dodatočne uhradí ich zádržné provízie).

Vzhľadom na uvedené aj žalovaný je toho názoru, že rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny, dostatočne odôvodnený a súdy oboch stupňov sa vysporiadali so všetkými námietkami žalobcu. Žalobcovi preto nemohla byť žiadnym spôsobom odňatá možnosť konať pred súdom, v dôsledku čoho nie je splnená podmienka prípustnosti dovolania, podaného žalobcom, uvedená v § 237 písm. f/ O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O. s. p.).

V zmysle § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu.

Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku, ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolaním žalovaného nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné.

Dovoláním žalobcu nie je napadnutý ani rozsudok vydaný vo veci, v ktorej by už dovolací súd vyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O. s. p.). Napadnutý rozsudok nie je ani rozsudkom uvedeným v § 238 ods. 3 O. s. p.

Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovaného nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. procesne prípustné.

S prihliadnutím na obsah dovolania, ako aj zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O. s. p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd, vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia, ktoré zistenie by viedli k záveru, že dovolanie je prípustné, bez ohľadu na procesnú formu rozhodnutia odvolacieho súdu a spôsob jeho rozhodnutia, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. (t. j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o preukážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh, či o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným).

Z vymenovaných procesných väd je v dovolaní výslovne namietaná vada konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p., t. j., že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred ním.

Podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu v občianskom súdnom konaní priznáva Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. ide vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva. Vada konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. je dôsledkom porušenia práva účastníka súdneho konania na spravodlivý súdny proces.

Žalobca v dovolaní namietal, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené a že rozsudok je z toho dôvodu nepreskúmateľný.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (ďalej len Ústavy), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa judikatúry Ústavného súdu SR (ďalej len Ústavný súd), ak súd koná vo veci uplatnenia práva určenej v čl. 46 ods. 1 Ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I.ÚS 4/94).

Citovaný článok 46 ods. 1 Ústavy, podobne aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru, je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov príslušných na poskytovanie právnej ochrany a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov

práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v 7. oddiele 2. hlavy Ústavy (čl. 46 až 50 Ústavy), normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (MM.I.ÚS 22/03).

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 Ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatnení. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (II.ÚS 26/94).

K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomu právu nie je priznaná alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (III.ÚS 7/08).

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva aj z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torria C. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, S12, § 29; Hiro Balany C. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis HC Grécko z 29. mája 1997; Higgins C. Francúzsko z 19. februára 1998).

Ústavný súd podľa konštantnej judikatúry (IV.ÚS 115/03, III.ÚS 209/04) tiež vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy (čl. 6 ods. 1 Dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán, s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska C. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, S.49, § 30).

Ust. § 157 ods. 2 O. s. p. i právna teória civilného procesu vymedzila požiadavky na kvalitatívnu správnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Medzi tieto patria požiadavky vzťahujúce sa na hodnotenie dôkazov.

Z formulácie § 132 O. s. p. vyplýva, že súd je povinný dôkazy navzájom si odporujúce hodnotiť a ďalej zdôvodniť, prečo niektoré z nich považuje za nevierohodné, prečo niektoré odmietol vziať pri formulovaní rozhodnutia do úvahy a prečo sa niektorými dôkaznými návrhmi odmietol vôbec zaoberať. Rozhodnutiu súdu vo veci samej musí teda predchádzať činnosť súdu zameraná na spoľahlivé zistenie skutkového stavu - dokazovanie zodpovedajúce garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru, najmä garanciam obsiahnutým v princípe rovnosti zbraní a práve na kontradiktórne konanie (I.ÚS 52/03). Nedostatky odôvodnenia rozhodnutia v hodnotení dôkazov spolu s nevysvetlením dôvodov, prečo sa súd odmietol zaoberať navrhnutými dôkazmi, preto môžu zakladať vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Neznamená to však bezďalšieho, že každý nedostatok odôvodnenia rozhodnutia automaticky zakladá jeho nepreskúmateľnosť (či arbitrárnosť). V každom jednotlivom prípade súd skúma intenzitu porušenia vzhľadom k odôvodnenosti rozhodnutia ako celku (podľa § 219 ods. 2 O. s. p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody).

Ust. § 219 ods. 2 O. s. p. odvolaciemu súdu je daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takého odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvého stupňa, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvého stupňa, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že ďalšie závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvého stupňa.

Odvolací súd prirodzene musí odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Inak sa dostane mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené nielen článkom 46 ods. 1 Ústavy, ale aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Z obsahu spisu je zrejmé, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozsudku nevysporiadal s odvolacími námietkami žalobcu.

Odvolací súd sa vo svojom rozsudku obmedzil iba na konštatovanie, že sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa. Vo svojom odôvodnení uvádza, že z vykonania dokazovania, najmä z uzavretej zmluvy o sprostredkovaní z 3. júla 2007 nevyplýva, že zmluva obsahovala dohodu o zálohách alebo preddavkoch na provízie. Výpoveďami vo veci vypočutých svedkov je preukázané, že z dvoch platieb, ktoré boli žalovanému vyplatené, mal vrátiť žalobcovi iba jednu z nich, a to za predpokladu, že žalovaný dostane od spoločnosti C., a. s. poslednú výplatu, pričom druhý príspevok mal byť nenávratný a v tomto smere žalobca nepreukázal obsah. Tiež sa stotožnil s argumentáciou žalovaného, že k uzavretiu nepomenovanej zmluvy došlo až po vzniku spoločnosti žalobcu, a to až momentom vyplatenia predmetných súm.

V odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu absentujú úvahy súdu, týkajúce sa namietanej neplatnosti právneho úkonu zo strany žalobcu, konkrétne nepomenovanej zmluvy, ktorú žalobca považoval za neplatný právny úkon z dôvodu, že je nejasný a neurčitý. Odvolací súd sa absolútne nezaoberal námietkou žalobcu uvedenou v odvolaní, že počas prvostupňového konania účastníci tvrdili, že medzi nimi nedošlo k osobnému rokovaniu o uzavretí nepomenovanej zmluvy. Žalovaný namietal v konaní aktívnu legitimáciu žalobcu, pričom v konaní uvádzal, že nikdy so žalobcom neuzavrel inú zmluvu, ako zmluvu o sprostredkovaní. Žalovaný nielenže v konaní existenciu konkludentnej dohody netvrdil, ale sám vylúčil jej možnú existenciu. Preto v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu chýba odôvodnenie, týkajúce sa existencie konkludentnej dohody o vzniku ďalšej nepomenovanej zmluvy, s náležitosťami tejto zmluvy špecifikácia konkludentného právneho úkonu, z ktorej by bolo možné urobiť záver, že tento právny úkon je platným právnym úkonom.

Na viaceré námietky poukazované žalobcom v odvolaní nereagoval, a to, že žalované peňažné prostriedky boli žalovanému vyplatené ako záloha, pričom takto boli označené aj na vyúčtovaniach v kolónke príjem, ktoré boli žalovanému doručenému v mesiacoch 07-08/2007, a teda že žalovaný musel mať vedomosť o tom, že sa nejednalo o odmenu, ale o zálohu či preddavok, pričom v konaní nebolo preukázané, že by v priebehu existencie

zmluvného vzťahu po poskytnutí zálohových platieb došlo k vzniku podmienky, ktorá by oprávňovala ich zúčtovanie, nebola preukázaná ani ich následná transformácia na nenávratne poskytnuté peňažné prostriedky.

Odvolačí súd sa obmedzil iba na konštatovanie, že z uzavretej zmluvy o sprostredkovaní z 3. júla 2007 nevyplýva, že táto zmluva obsahovala nejaké ustanovenia o zálohách alebo preddavkoch na provízie a z výpovedí svedkov je preukázané, že z dvoch platieb, ktoré boli žalovanému vyplatené, mal vrátiť žalobcovi iba jednu z nich, a to za predpokladu, že žalovaný dostane od spol. C., a. s. poslednú výplatu, pričom druhý príspevok mal byť nenávratný. Takéto odôvodnenie odvolacím súdom podľa názoru dovolacieho súdu je nedostatočné, nepresvedčivé a nepreskúmateľné. V odôvodnení rozsudku absolútne absentuje vyjadrenie odvolacieho súdu, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy považoval pre posúdenie veci za relevantné, akými úvahami sa pri hodnotení týchto dôkazov riadil. Žalobca v odvolaní okrem nedostatočne zisteného stavu namietal nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa. Z odôvodnenia odvolacieho súdu nevyplýva, či sa v celom rozsahu stotožnil s právnym posúdením veci súdom prvého stupňa. Odvolací súd neuviedol, podľa akej právnej normy bola vec ním posúdená, teda pod hypotézu akej právnej normy subsumoval zistený skutkový stav, akú právnu normu aplikoval na zistený skutkový stav, teda ako vec ním bola právne posúdená, aby mohol byť preskúmaný záver o nedôvodnosti nároku žalobcu.

Dovolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nedalo presvedčivú a jasnú odpoveď na podstatné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany a nereagoval na podstatné odvolacie námietky, pričom od uvedenej povinnosti ho nemôže oslobodiť ani znenie § 219 ods. 2 O. s. p., ktoré nemožno aplikovať čisto formálne, ale v spojení s judikatúrou Ústavného súdu a EŠLP a súčasne v spojení s § 157 ods. 2 O. s. p.

Podľa uvedeného ust. (ktoré primerane platí aj pre odvolací súd - § 211 ods. 2 O. s. p.) totiž súd v odôvodnení rozsudku okrem iného uvedie, ako vec právne posúdil (viď I.ÚS 342/2010-53).

Nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie a táto vada zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. a zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania. Vychádzajúc zo zistených záverov vo vzťahu k namietanému rozsudku krajského súdu, ktorý svoje rozhodnutie neodôvodnil

ústavne prijateľným spôsobom, fakticky odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom. Tým bola naplnená skutková podstata prípustnosti dovolania proti tomuto rozhodnutiu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. a zároveň naplnená dôvodnosť podaného dovolania.

Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd zaťažil svoje konanie a rozhodnutie vadou (§ 237 písm. f/ O. s. p.), ktorá je dôvodom, pre ktorý odvolací súd musí napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. februára 2012

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová